

▶อาหารสมอง

●วารกรณ์ สามโกเศศ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ลี

ชีวิตของลีกวนยูให้บทเรียนแก่โลกหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการให้อภัยและหาประโยชน์ร่วมกัน จากศัตรูเก่า การสร้างประเทศในแนวใหม่ วิธีการควบคุมการเมืองให้อยู่ในเกณฑ์ที่ตนเองต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นประเทศตัวอย่างให้ 'จีนยุคใหม่' เลียนแบบ

ตอนลีกวนยูเกิดมีชื่อว่า **Harry Lee Kuan Yew** ชื่อแรกถูกตัดทิ้งไปเมื่อเรียนจบปริญญา เขาเป็นคนพิเศษทั้งด้านสติปัญญา การสื่อสาร วิทยาศาสตร์ ความสามารถด้านการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถด้านภาษาอังกฤษจนต่อกลอนกับสื่อต่างประเทศได้อย่างชนิดไม่กระพริบตา (เขารู้อังกฤษจนแตกต่างจากคนอื่นที่อ่านออกเขียนได้ภาษาจีน มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นดีในระดับใช้งานได้)

เมื่อต้องหากทางรอดให้สิงคโปร์ในปี 1965 เมื่อถูก 'ไล่' ออกจากสหพันธรัฐมาลายา เขาก็ทำได้สำเร็จด้วยการทำให้สิงคโปร์เป็นเมืองท่าสำคัญ เกิดธุรกิจขนส่งทางเรือ ค้าขายระหว่างประเทศ ฯลฯ รวมทั้งใช้คนสิงคโปร์ที่มีอยู่ประมาณ 2 ล้านคนให้เป็นประโยชน์

เขาให้อภัย **อังกฤษ** เจ้าอาณานิคมที่ยึดครองสิงคโปร์ยาวนาน ยกฐานะ Sir Stamford Raffles ให้เป็นรัฐบุรุษมีรูปปั้นใหญ่กลางเมือง ทั้งที่โดยแท้จริงแล้วเป็นนักปกครองเมืองขึ้นเรื่องนามแทนที่จะข่มขืน ผังใจนึกแค้นอังกฤษ เขากลับเชิดชูอดีตของการเป็นอาณานิคมจนคนตะวันตกเห็นว่าน่าวางใจจนลงทุนในสิงคโปร์มากมาย

สำหรับญี่ปุ่น เขาก็ยกโทษให้ทั้งคู่ ที่ตัวเองเกือบโดนยิงทิ้งระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองด้วยซ้ำ คนสิงคโปร์ยังจำได้ถึงการถูกข่มเหงรังแก ถูกกันต่าและถูกถ่มน้ำลายรด รวมทั้งสังหารหมู่ไปนับพันคน แต่เมื่อเกิดประเทศสิงคโปร์ก็ค้าขายกับญี่ปุ่นราวกับไม่มีอะไรเกิดขึ้น **เขาไม่เป็นคนเจ้าคิดเจ้าแค้น** เลือกที่จะลืม

ถ้าไม่มี 'ลี' ก็อาจไม่มี 'จีนยุคใหม่'

ลีกวนยู

อดีตและมองไปข้างหน้า ผลที่เกิดขึ้นก็คือ นักลงทุนญี่ปุ่นเชื่อถือวางใจมาลงทุนกันมหาศาล

วิสัยทัศน์ของลีกวนยูกว้างไกล ระหว่างสงครามคอมมิวนิสต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในยุคทศวรรษ 60 และ 70 เขาห้ามกิจกรรมของพวกคอมมิวนิสต์เด็ดขาด ไม่สูงส่งยุ่งเกี่ยวกับจีนแผ่นดินใหญ่ แต่ก็ได้เป็นศัตรูอย่างเปิดเผยถึงแม้เขาจะเลือกอยู่ข้างสหรัฐอเมริกาก็ตาม แต่เมื่อสงครามยุติและการก่อการร้ายใกล้สงบ ผู้นำจีนคือเติ้ง เสี่ยวผิงก็เดินทางมาพบเขาที่สิงคโปร์ในเดือนพฤศจิกายน 1978 ซึ่งเป็นช่วงเวลาหลังจากได้อ่านจากใหม่ๆ และกำลังวางแผนปฏิรูปประเทศครั้งใหญ่โดยใช้กลไกทุนนิยมแต่ควบคุมการเมืองเหมือนที่สิงคโปร์ทำได้สำเร็จอย่างงดงามในช่วงเวลา 1965-1978

ในวาระการเป็นที่รู้กันว่าลีกวนยูนั้นนี่ที่เป็นพิเศษอยู่ในหัวใจของผู้นำจีน เมื่อเขาเสียชีวิต ผู้นำจีนและสื่อกล่าวแสดงความชื่นชมและเสียใจราวกับสูญเสียผู้นำคนสำคัญของประเทศไป

สิ่งที่สิงคโปร์แสดงให้เห็นตลอดเวลาตั้งแต่ตั้งประเทศจนถึง 1978 ก็คือการควบคุม

การเมืองไว้ให้อุ้งมือโดยมีพรรคเดียว (พรรคฝ่ายค้านก็มีเหมือนกันแต่มีประมาณ 1-6 คน) แต่ในเรื่องเศรษฐกิจนั้นเปิดเสรีเต็มที่ตามแนวทุนนิยม เปิดกว้างทั้งการค้าและการลงทุนจากทั่วโลกอย่างเสรี จนประเทศร่ำรวย ประชาชนมีความมั่งคั่ง ซึ่งเรียกความตื่นตะลึงจากทั่วโลก และความสนใจอย่างยิ่งจากกลุ่มผู้นำจีนยุคใหม่ ซึ่งมีเติ้ง เสี่ยวผิง เป็นแกนนำสำคัญ

ระบบที่การเมืองและเสรีภาพบางอย่างถูกปิดกั้นแต่ระบบเศรษฐกิจเปิดเสรีจนประเทศประสบความสำเร็จด้านเศรษฐกิจนั้นเป็นที่สนใจของผู้นำจีนเพราะสอดคล้องกับความต้องการของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าสิงคโปร์โมเดลเป็นต้นแบบของรูปแบบ 'จีนยุคใหม่'

เติ้ง เสี่ยวผิงต้องการความมั่นใจในโมเดลนี้ จึงเดินทางมาพบลีกวนยูก่อนที่จะเริ่มการปฏิรูปยุคใหม่และติดตามเรียนรู้ความสำเร็จของสิงคโปร์ โดยตลอด มีการประมาณการโดยนักวิชาการของ City University of Hong Kong ว่าจะระหว่างปี 1990-2011 พนักงานรัฐของจีนประมาณ 22,000 คน เดินทางมาดูงานที่สิงคโปร์

สิ่งที่จีนต้องการก็คือความเชื่อมั่นว่าประเทศหนึ่งจะไม่ตกอยู่ใน 'Modernization Gap' เสมอไป กล่าวคือเมื่อเศรษฐกิจก้าวหน้าไปแล้วประเทศจะไม่สูญเสียความสามารถในการควบคุมจนนำไปสู่ความพินาศของตนเอง ในที่สุด สิงคโปร์ได้ทำให้เห็นว่าประเทศไม่จำเป็นต้องอยู่ในกับดักนี้เหมือนที่ไต้หวัน (พรรคก๊กมินตั๋งหลุดจากอำนาจ) และเกาหลีใต้ (เผด็จการทหารหลุดจากอำนาจ) ประสบ

ถึงแม้เงื่อนไขของสองประเทศ (ประชากร 5.4 ล้านคน และ 1,400 ล้านคน) จะไม่เหมือนกัน แต่ลักษณะของการดำเนินนโยบายที่ไม่ยอมให้มีเสรีภาพของสื่อและจำกัดเสรีภาพส่วนบุคคล บางประการแต่ยอมปล่อยให้เสรีด้านเศรษฐกิจนั้นเหมือนกัน จนอาจกล่าวได้ว่าลีกวนยูสร้างสิงคโปร์โดยทำให้เป็นต้นแบบของประเทศ

กรุงเทพธุรกิจ

Krungthep Turakij
Circulation: 200,000
Ad Rate: 2,370

Section: First Section/ทัศนะวิจารณ์

วันที่: อังคาร 7 เมษายน 2558

ปีที่: 28

ฉบับที่: 9693

หน้า: 10(กลาง)

Col.Inch: 66.40

Ad Value: 157,368

PRValue (x3): 472,104

คลิป: สีสี่

คอลัมน์: อาหารสมอง: ถ้าไม่มี 'ลี' ก็อาจไม่มี 'จีนยุคใหม่'

บรรพบุรุษ (ลิกวนยูเป็นจีนแคะ หรือ Hakka ที่อพยพมาจากจีนซัวคนที่สาม)

ถึงแม้ลิ่งคโปร้ประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจ ในปัจจุบันประชาชนมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงกว่าไทย 10 เท่าตัว ประชาชนมีมาตรฐานครองชีพสูงในระดับเดียวกับญี่ปุ่น และยุโรปตะวันตก แต่คนลิ่งคโปร้จำนวนไม่น้อยในปัจจุบันไม่มีความสุขกับการปกครองประเทศในแคว้นนี้ของพรรค PAP ของลิกวนยู และนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน พวกเขาไม่พอใจเรื่องสิทธิเสรีภาพที่ถูกจำกัด ไม่ชอบวิธีการกำจัดพรรคฝ่ายค้านโดยใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ ไม่ชอบอารมณ์กับการแข่งขันที่สูงยิ่งในการทำงาน และดำรงชีวิตแนวทุนนิยมจำ ๆ ๗๗ จนอพยพไปอยู่นอกประเทศนับพันๆ คนต่อปี

รัฐบาลลิ่งคโปร้ใช้เทคโนโลยีที่พรรค PAP เลือกสรรมาและส่งไปเล่าเรียนต่างประเทศ กลับมาทำงานสำคัญๆ ให้ภาครัฐ การส่งเสริมคนฉลาดคนเก่งให้เป็นกลุ่มชนชั้นนำข้างบน (elites) เพื่อตัดสินอนาคตของประเทศทำให้ลิ่งคโปร้ก้าวไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว แต่ก็มีราคาสูงขึ้นไปตามวันเวลาเพราะประชาชนที่ไม่ได้อยู่ในชนชั้นนี้ไม่พอใจมากขึ้นเรื่อยๆ

ลักษณะของโครงสร้างสังคมที่เอื้อคนฉลาดคนเก่ง เทคโนโลยี เศรษฐี นักธุรกิจใหญ่ และการต้อนรับการอพยพของเศรษฐีจีนโดยให้สิทธิพิเศษเหนือคนลิ่งคโปร้ทั่วไป ทำให้ประชาชนศรัทธาพรรค PAP น้อยลงไปกว่าเมื่อ 45 ปีแรก (ปีที่ลิ่งคโปร้ครองประเทศครบ 50 ปี) พอควร

จากหมู่บ้านชาวประมง ลิ่งคโปร้ก้าวขึ้นเป็นประเทศชั้นนำของโลกภายในชั่วหนึ่งคน โดยใช้หลักวิชาเศรษฐศาสตร์อย่างเต็มที่ได้ผล แต่ก็เหมือนอย่างลิกวนยูกล่าวบ่อยๆ ว่า

ไม่มีอะไรฟรี ทุกคนต้องทำงานหนักเพื่อปากท้องของตนเองและต้องยอมสละบางอย่าง กล่าวคือเมื่อลิ่งคโปร้อยาก **'ได้'** ก็ต้องมี **'เสีย'** ไปแลก หากอยากร่ำรวย คนลิ่งคโปร้ก็ต้องยอมสละบางอย่าง เช่น สิทธิเสรีภาพ การต้องขยันขันแข็ง ต้องปรับตัวเองตลอดเวลา ความเป็นทุนนิยม การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม ฯลฯ

ลิกวนยูทิ้งมรดกสำคัญไว้ให้โลกได้ขบคิด ว่าความมั่งคั่งของประเทศไม่จำเป็นต้องอาศัยค่านิยมประชาธิปไตยเสมอไป トラบไตที่ระบบเศรษฐกิจเสรีนิยมทำงาน เขาผิดถูกแค่ไหน เวลาเท่านั้นที่จะเป็นตัวตัดสิน